

8m/73/2019

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Sekretarz Stanu
Stanisław Szwed
DPR.IV.41200.2.1.2019.NC

Warszawa, dnia 21 sierpnia 2019 r.

Pan
Bogdan Szozda
Przewodniczący Rady Krajowego
Sekretariatu Metalowców
NSZZ „Solidarność”

Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do Pana pisma z dnia 3 lipca br., dotyczącego zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie wprowadzenia normy maksymalnej dopuszczalnej temperatury w miejscu pracy – powodowanej warunkami atmosferycznymi, w załączeniu przekazuję opinię Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego w tej sprawie.

Z poważaniem
Stanisław Szwed

wiepodlega

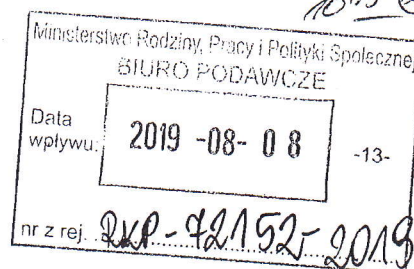
POLSKA
STULECIE OZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

DPR

1095 (2)

Warszawa, 07.08.2019 r.
NE-99/3642/19

Pan
Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

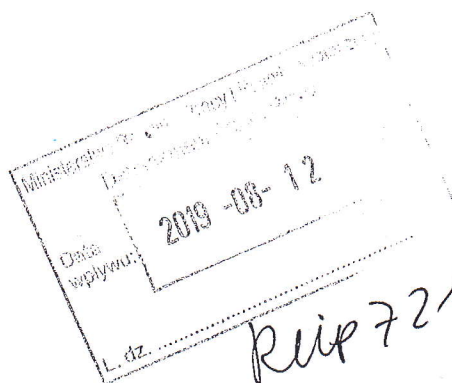
Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo Pana Ministra z dnia 29 lipca 2019 r. znak DPR.IV.41200.2.1.2019.NC dotyczące pisma Rady Krajowego Sekretariatu Metalowców NSZZ „Solidarność” z dnia 3 lipca br. o zmianę przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. 129 poz. 844, z późn. zm.) w zakresie określenia maksymalnej dopuszczalnej wartości temperatury oraz wilgotności względnej, przekazujemy w załączeniu stanowisko Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego w tej sprawie.

Z poważaniem

ZASTĘPCA DYREKTORA
ds. Systemów Zarządzania
i Certyfikacji

dr inż. Daniel Podgórski

Opinia Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego w sprawie propozycji zmian do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. 129 poz. 844, z późn. zm.) w zakresie określenia maksymalnej dopuszczalnej wartości temperatury oraz wilgotności względnej w miejscu pracy

Zapisy przedmiotowego rozporządzenia brzmią: „**§ 30.** *W pomieszczeniach pracy należy zapewnić temperaturę odpowiednią do rodzaju wykonywanej pracy (metod pracy i wysiłku fizycznego niezbędnego do jej wykonania) nie niższą niż 14 °C (287 K), chyba że względy technologiczne na to nie pozwalają. W pomieszczeniach pracy, w których jest wykonywana lekka praca fizyczna, i w pomieszczeniach biurowych temperatura nie może być niższa niż 18 °C (291 K).* **§ 31.** *Pomieszczenia i stanowiska pracy powinny być zabezpieczone przed niekontrolowaną emisją ciepła w drodze promieniowania, przewodzenia i konwekcji (...).*”

W przepisach ujęto minimalne wartości temperatury, co nie oznacza, że pracodawca może dopuścić do występowania w pomieszczeniach pracy wysokiej temperatury. Nie będzie ona wówczas odpowiednia do rodzaju wykonywanej pracy. Zgodnie z zapisami § 31. w/w rozporządzenia, pomieszczenie i stanowiska pracy powinny być tak zabezpieczone, aby niekontrolowana emisja ciepła (w tym czynniki atmosferyczne) nie wpływała negatywnie na środowisko pracy.

Ponadto zasady pracy wynikające z obciążenia cieplnego organizmu podczas pracy w środowisku gorącym (uwzględniającym temperaturę powietrza, jak i wysiłek fizyczny) reguluje rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2018, poz. 1286). Punkt C 1. załącznika 1 do w/w rozporządzenia dotyczy pracy w środowisku gorącym. Do oceny obciążenia cieplnego pracownika na stanowisku pracy w środowisku gorącym służy wskaźnik WBGT, który jest funkcją pochodnych temperatury (temperatury naturalnie wilgotnej oraz temperatury poczernionej kuli). Rozporządzenie to określa wartości dopuszczalne wskaźnika WBGT w zależności od ciężkości wykonywanej pracy, które nie mogą zostać przekroczone w ciągu 8-godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy (Tablica 1).

Tablica 1. Dopuszczalne wartości WBGT w środowisku pracy

Klasa tempa metabolizmu	Tempo metabolizmu		Wartości dopuszczalne WBGT			
	Odniesienie do jednostki powierzchni skóry, [W/m ²]	Całkowite (przy średniej powierzchni skóry 1,8 m ²), [W]	Osoba zaaklimatyzowana w środowisku gorącym [°C]		Osoba niezaaklimatyzowana w środowisku gorącym [°C]	
0 (spoczynek)	$M \leq 65$	$M \leq 117$	33		32	
1 (praca lekka)	$65 < M \leq 130$	$117 < M \leq 234$	30		29	
2 (praca średnio ciężka)	$130 < M \leq 200$	$234 < M \leq 360$	28		26	
3 (praca ciężka)	$200 < M \leq 260$	$360 < M \leq 468$	nieodczuwalny ruch powietrza 25	odczuwalny ruch powietrza 26	nieodczuwalny ruch powietrza 22	odczuwalny ruch powietrza 23
4 (praca bardzo ciężka)	$M > 260$	$M > 468$	23	25	18	20

W przypadku przekroczenia dopuszczalnych wartości WBGT pracodawca ma obowiązek podjąć wszelkie działania, w tym działania z zastosowaniem profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej, zmierzające do ograniczania negatywnego wpływu zagrożenia wysoką temperaturą na zdrowie pracownika.

Dodatkowo w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz.U. 2019, poz. 1160), znajduje się przepis obligujący pracodawcę do zapewnienia napojów pracownikom zatrudnionym „na stanowiskach pracy, na których temperatura spowodowana warunkami atmosferycznymi przekracza 28 °C”.

Kodeks Pracy w art. 145 przewiduje możliwość skrócenia przez pracodawcę czasu pracy, w warunkach szczególnie szkodliwych lub szczególnie uciążliwych, a do takich należy praca w kontakcie z czynnikami fizycznymi, do których zalicza się także wysoka temperatura powietrza. Skrócenie czasu pracy może polegać na skróceniu nominalnego czasu pracy lub ustanowieniu przerw w pracy wliczanych do czasu pracy. Wykaz prac dla których zostanie skrócony czas pracy ustala pracodawca w porozumieniu z pracownikami lub ich przedstawicielami w trybie i na zasadach określonych w przepisach dotyczących konsultacji w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, po zasięgnięciu opinii lekarza sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami.

Zgodnie z zapisami normy PN-78/B-03421 *Wentylacja i klimatyzacja Parametry obliczeniowe powietrza wewnętrznego w pomieszczeniach przeznaczonych do stałego przebywania ludzi*, optymalna wartość wilgotności względnej powietrza powinna mieścić się w zakresie 40-60%. Zgodnie z zapisami w/w normy, w okresie letnim, maksymalna wartość dopuszczalna wilgotności względnej

powietrza wynosi 70%. Ponad to sam wskaźnik WBGT uwzględnia pośrednio wpływ wilgotności względnej poprzez wartość temperatury naturalnie wilgotnej.

W celu obniżenia wysokiej wartości wilgotności względnej w pomieszczeniu, spowodowanej czynnikami atmosferycznymi, można zastosować system klimatyzacji, system wymuszonej wentylacji lub pochłaniacze wilgoci.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, że obowiązujące obecnie przepisy nakazują pracodawcy podjęcie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych zmierzających do ograniczenia zagrożeń wynikających z warunków pracy w niekorzystnym mikroklimacie.

Podsumowując, należy podkreślić, że stosunkowo łatwiejszymi przypadkami do oceny i poprawy są sytuacje, w których źródłem wysokich temperatur są procesy technologiczne. Warunki pracy, na które wpływają czynniki atmosferyczne (upały), są mniej stabilne i przewidywalne co do wysokości temperatur i czasu trwania. W pracy „biurowej”, ostosunkowo małym wydatku energetycznym i w pomieszczeniach zamkniętych, w temperaturze powietrza powyżej 28 °C mierzonej w cieniu, pracodawca powinien zabezpieczyć pracowników przed przegrzaniem zapewniając pracownikom wodę pitną lub napoje (w ilości ok. 2 l. lub stały dostęp) umożliwiając chodzący przepływ powietrza co najmniej za pomocą wentylatorów oraz umieszczając rolety w oknach.

W przypadkach narażenia na wysokie temperatury związane z warunkami pracy również poza zamkniętymi pomieszczeniami, stosuje się pomiar wskaźnika WBGT i środki profilaktyczne, wynikające z poziomu wskaźnika. W takich przypadkach należy zwrócić też uwagę na ochronę pracowników przed bezpośrednim promieniowaniem słonecznych poprzez umożliwienie pracownikom zastosowania lekkiej odzieży oraz ochrony głowy i oczu. Kodeks pracy umożliwia też rozpatrzenie skrócenia czasu pracy w ciągu zmiany roboczej.

Autorzy:

prof. dr hab. n. med. Maria Konarska
dr inż. Magdalena Młynarczyk

Pracownia Obciążeń Termicznych
Zakład Ergonomii

Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy

tel. 22 623 3276 (e-mail:m.mlynarczyk@ciop.pl)